

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**Методичні матеріали
щодо забезпечення самостійної роботи студентів
з дисципліни
“ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН”
(для бакалаврів)**

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено доцентом кафедри історії та теорії держави і права *О. С. Дьоміною*

Затверджено на засіданні кафедри політології
(протокол № 10 від 26.06.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Дьоміна О. С. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Політичні інститути зарубіжних країн” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2010. — 22 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Політичні інститути зарубіжних країн”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У системі політичних знань політичні інститути зарубіжних країн є основоположною системоутворюючою дисципліною, яка має на меті засвоєння цілісного комплексу загальнотеоретичних знань про існуючі соціополітичні поділи, компетенції глав держав, ролі парламентів, урядів, політичних партій і громадян у політичному процесі та їх особливі властивості, отримання наукового підґрунтя для наступної практичної діяльності.

Вивчаючи курс “Політичні інститути зарубіжних країн”, необхідно враховувати його фундаментальний характер стосовно інших політичних дисциплін, його визначальне значення. У системі політичних наук політичні інститути зарубіжних країн виконують функцію отримання, оновлення і поглиблення знання про основні закономірності державного середовища. Політичні інститути зарубіжних країн як наука вивчає загальні закономірності розвитку і функціонування основних політичних інститутів зарубіжних країн, взаємообумовлений характер їхніх зв'язків, структурні компоненти, механізми та функції глав держав, парламентів, урядів і політичних партій, як головних політичних інститутів держав, та їх зв'язок з різноманітними суспільними явищами і процесами.

Самостійна робота передбачає вивчення сучасного стану розвитку політичних систем національних держав зарубіжних країн, порівняльний аналіз політичних систем на макрорівні національних держав, які розглядаємо як суверенні суб'єкти, а також досить широке використання даних інших наук (політології, компартивістики, історії та ін.).

Мета самостійної роботи: забезпечити загальнотеоретичну підготовку висококваліфікованих фахівців зі спеціальності “Політичні інститути зарубіжних країн”, що володіють основами теоретичних знань і практичними навичками в політичній сфері.

Завдання самостійної роботи: Всебічно сприяти розвитку у студентів самостійного політологічного мислення; оволодінню базовими теоретичними знаннями та навичками практичної поведінки в політичному середовищі; формуванню у студентів позитивної політичної свідомості; активної політичної і громадської позиції; проведення порівняльного дослідження з

метою виділення спільного та відмінного щодо політичних систем зарубіжних країн.

В результаті вивчення курсу студенти повинні *знати*:

- загальнотеоретичні положення, що стосуються основних тенденцій розвитку основних політичних інститутів зарубіжних країн;
- закономірності їх розвитку та функціонування в суспільстві;

вміти:

- користуватись загальнотеоретичними поняттями і категоріями;
- використовувати отримані теоретичні знання при аналізі політичних систем певних країн, діючих тенденції на практиці.

Самостійна робота над навчальним матеріалом є індивідуальним видом роботи на семінарах, конференціях, передбачає виконання практичних завдань та контрольних робіт. Вона здійснюється відповідно до навчальних планів, навчальної і робочої програм з курсу.

Метою самостійної роботи студентів є:

- забезпечення фундаментальної загальноосвітньої та практичної підготовки студентів;
- засвоєння методів самостійного вивчення навчального матеріалу, навичок пошуку глибоких знань;
- підвищення ефективності навчального процесу за допомогою організації позааудиторного навчання відповідно до особистих здібностей кожного студента;
- оволодіння студентами культурою розумової праці, вмінням орієнтуватися у потоці наукової інформації, розвиток незалежності мислення, формування власних поглядів з питань, що вивчаються.

Ефективність самоосвіти, яка є одним із основних методів навчання студентів, визначається постійністю, послідовністю і наполегливістю в роботі з навчальним матеріалом, здійсненням самоконтролю, систематичністю занять, вмінням поєднати практичні навички з теорією.

Самостійна робота студентів денної форми навчання починається після вступної лекції, на якій викладач дає основні рекомендації щодо методики самостійного опанування курсом.

Основними формами самостійної роботи є:

- робота з підручниками та посібниками;

- робота з науковою літературою;
- самостійне вивчення окремих тем і питань до семінарських та практичних занять на основі навчальної, монографічної літератури, документів, матеріалів, періодичних видань;
- підготовка реферату;
- підготовка до аудиторної контрольної роботи;
- підготовка до консультації з викладачем;
- підготовка до заліку та екзамену.

Студентові варто працювати одночасно з 2–3 підручниками.

У списку рекомендованої літератури з кожної теми курсу подано монографії і статті вітчизняних вчених та політологів близького й далекого зарубіжжя. Звичайно, при підготовці не обов'язково обмежуватись цим списком.

Перш ніж розпочинати вивчення монографії чи статті, рекомендується познайомитись з відповідним розділом підручника, щоб мати загальне уявлення про досліджувану проблему. Працюючи з монографією, найбільш цікаві факти, судження й висновки доцільно занотувати, обов'язково посилаючись на автора.

Якщо у науковій літературі Вам зустрілась незрозуміла дефініція, обов'язково треба звернутися до відповідних словників чи довідників.

Екзамени та заліки є підсумковими формами контролю знань студентів і проводяться у письмовій формі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ЗУРУБІЖНИХ КРАЇН”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми	Кількість годин			
		Разом	Лекції	Семінари	Сам. робота
	1	2	3	4	5
	Змістовий модуль I. Методологія порівняльного аналізу сучасних політичних систем				
1	Політична система суспільства. Системний аналіз		4	2	4
2	Поняття та загальна характеристика політичних систем сучасності		2	–	4
3	Інституційний компонент аналізу політичних систем зарубіжних країн		2	2	4
	Змістовий модуль II. Основні соціополітичні поділи суспільства зарубіжних країн				
4	Основні підходи щодо визначення соціополітичних поділів		2	2	4
5	Соціально-економічна основа соціополітичних поділів		2	2	4
6	Етномовна та релігійна основа соціополітичних поділів		2	2	2
7	Територіальна основа соціополітичних поділів		2	2	

	1	2	3	4	5
8	Президент як глава держави		2	2	4
9	Взаємовідносини президента з партіями, держ-апаратом та парламентом		4	2	
Змістовий модуль III. Порівняльна характеристика парламентів зарубіжних країн					
10	Структура і функції парламенту		4	2	4
11	Відмітні ознаки парламентської системи влади від президентської		2	-	4
Змістовий модуль IV. Порівняльна характеристика урядів зарубіжних країн					
12	Позиція глави уряду – прем'єр міністра		2	-	4
13	Типологія урядових кабінетів		2	2	2
14	Умови формування коаліційних урядів		2	-	4
15	Стабільність коаліційних урядів зарубіжних країн		2	2	4
Змістовий модуль V. Вибірчі системи та політичні системи зарубіжних країн					
16	Виникнення політичних партій та їх сучасна типологія		4	2	4
17	Загальна характеристика та значення виборів		2	-	4
18	Типи виборчих систем		4	2	4
	Разом годин:	135	48	24	63

ЗМІСТ
дисципліни
“ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН”

Тема семінарського заняття 1. Політична система суспільства. Системний аналіз

План

1. Поняття “політична система суспільства”, її структура та функції.
2. Типології політичних систем.
3. Дайте визначення та охарактеризуйте роль системного аналізу для дослідження політичної системи суспільства.

Методичні рекомендації

Розкриваючи **перше питання** теми, дайте визначення “політична система”. Назвіть і коротко охарактеризуйте її основні елементи (підсистеми) – інституціональний, нормативний, ідеологічний і т. д. Опишіть основні функції політичної системи – збереження цілісності суспільства, виявлення й реалізація інтересів соціальних груп тощо. Подумайте, чи властива сучасним політичним системам така функція, як підтримка економічного соціального панування одних соціальних груп над іншими?

Викладаючи **друге питання** теми, назвіть відомі вам типології політичних систем. Докладніше опишіть найпоширенішу з них, де критерієм виділення різних типів є політичні режими. Дайте коротку порівняльну характеристику тоталітарного, авторитарного і демократичного типів політичних систем. Подумайте, до якого з них можна віднести політичну систему сучасної України. Висновок аргументуйте.

Література [6–16]

Тема семінарського заняття 2. Поняття та загальна характеристика політичних систем сучасності

План

1. Провідні наукові підходи до осмислення сутності політичних систем сучасності.
2. Типи політичних систем у посткомуністичних країнах: порівняльний аналіз.

3. Порівняйте умови функціонування політичних інститутів за різних типів політичних систем.

Методичні рекомендації

У **першому питанні** теми розкрийте поняття “політична система сучасності”. Назвіть і коротко охарактеризуйте основні наукові підходи до осмислення сутності політичних систем сучасності.

Викладаючи **друге питання** теми, назвіть відомі вам типології політичних систем. Порівняйте типи політичних систем у посткомуністичних країнах, вкажіть на їх особливості. Подумайте, до якого з них можна віднести політичну систему сучасної України. Висновок аргументуйте.

Література [6–16]

Тема семінарського заняття 3. Виникнення політичних партій, їх сучасна типологія

План

1. Поняття “політична партія”, її структура та передумови утворення.
2. Назвіть функції політичних партій у житті громадянського суспільства.
3. Визначіть етапи становлення багатопартійної системи в новітній історії України.

Методичні рекомендації

Розкриваючи **перше питання** теми, дайте визначення поняття “політична партія”. Назвіть і коротко охарактеризуйте її структуру. Проаналізуйте причини та способи виникнення політичних партій (аристократичне угруповання, політичний клуб, масова партія (М. Вебер). Опишіть основні функції політичних партій.

Викладаючи **друге питання** теми, назвіть відомі функції політичних партій у житті громадянського суспільства. Назвіть основні підходи щодо визначення обсягу, змісту і суті функцій політичних партій.

Визначіть етапи становлення багатопартійної системи в сучасній Україні. Висновок аргументуйте.

Література [6–16]

Тема семінарського заняття 4. Позиція глави держави у конституційних монархіях

План

1. Загальна характеристика монархічної форми правління.
2. Розкрийте основні прикмети інституту глави держави та інституту глави уряду у конституційних монархіях.
3. Перелічіть та охарактеризуйте основні особливості інституту глави держави у конституційних монархіях.

Методичні рекомендації

Розкриваючи **перше питання** теми, дайте визначення поняття “посада голови держави” як вищого державного інституту. Охарактеризуйте конституційні монархії. Опишіть ідею “Корони” – загальної консолідуючої сили забезпечення влади і ефективності діяльності державних інститутів. Викладаючи **друге питання, розкрийте** головні повноваження монарха та їх обсяг у державах з монархічною формою правління. Взаємовідносини з парламентом та виконавчою владою. Монарх як верховний керівник збройних сил та глава церкви. Сильні та слабкі сторони монархічної форми правління. Висновок аргументуйте.

Література [6–16]

Тема семінарського заняття 5. Структура і функції парламенту

План

1. Поняття та порядок формування парламенту у різних країнах світу.
2. Назвіть та схарактеризуйте основні функції парламенту.
3. Опишіть, як демократичне, позаноменклатурне заміщення керівних посад у державі уможливує піднесення відповідальності тих, хто здійснює суспільне керівництво і хто його організує.

Методичні рекомендації

Розкриваючи **перше питання** теми, дайте визначення терміна “парламент”: походження, загальна характеристика. Поділ парламентів на одно – (unicameral) та двопалатні (bicameral); порядок формування та загальна характеристика. Правило депутатського імунітету

та індемнітету. Компетенції глав парламенту. Постійні тимчасові та об'єднані комісії парламенту, порядок їх формування, компетенція. Особливість верхніх палат.

Викладаючи **друге питання, розкрийте** функції парламентів. Діяльність парламентської опозиції – визначальний інституційний аспект контрольної функції парламенту. Показники, що визначають опозицію. Тип уряду: однопартійний, коаліційний, уряди більшості та меншості. Висновок аргументуйте.

Література [6–16]

Тема семінарського заняття 6. Позиція глави уряду – прем'єр-міністра

План

1. Повноваження та порядок формування уряду.
2. Проаналізуйте повноваження глави уряду у парламентських та президентських республіках.
3. Проаналізуйте роль глави уряду серед інших політичних інститутів. Розкрийте взаємну обумовленість їх функцій. Обґрунтуйте свої висновки.

Методичні рекомендації

Розкриваючи **перше питання** теми, дайте визначення терміна “уряд”. Охарактеризуйте статус глави уряду в зарубіжних країнах. Проаналізуйте процес обрання або призначення на посаду прем'єр-міністра. Обмеження та вимоги, що ставляться до кандидата на посаду голови уряду. Роль партійної та виборчої системи в процесі обрання глави уряду.

Викладаючи **друге питання**, розкрийте роль посади прем'єр-міністра у коаліційному та однопартійному урядах. Форма правління держави і рівень повноважень глави уряду. Чинники, що впливають на значущість посади прем'єр-міністра. Відповідальність прем'єр-міністра за загальну політику уряду.

Література [6–16]

Тема семінарського заняття 7. Загальна характеристика і значення виборів

План

1. Поняття “вибори”, їх загальна характеристика та значення.
2. Політичні вибори та їх класифікація.

3. Проаналізуйте значення виборів для формування і функціонування політичних інститутів.

Методичні рекомендації

Розкриваючи **перше питання** теми, дайте визначення терміна “вибори”. Розкрийте порядок виникнення та еволюцію виборів. Сутність і місце політичних виборів у політичних системах зарубіжних країн.

Викладаючи **друге питання, розкрийте** вплив виборів і формування та функціонування політичних інститутів зарубіжних країн на формування правлячої еліти, підбір та розстановку управлінських кадрів та їх участь у процесі прийняття політичних рішень і контролю за їх виконанням.

Література [6–16]

Тема семінарського заняття 8. Типи виборчих систем

План

1. Поняття “виборчої системи”, необхідність типології виборчих систем.
2. Загальна характеристика змішаної, пропорційної та мажоритарної виборчих систем.
3. Проаналізуйте вплив виборчих систем на якість функціонування політичних інститутів у різних країнах. Висновок аргументуйте.

Методичні рекомендації

Розкриваючи **перше питання** теми, дайте визначення терміна “партія”. Політична партія як політичний інститут, їх виникнення та еволюція. Класичні теорії політичних партій і партійних систем. Сутність і місце політичних партій у політичних системах зарубіжних країн. Багатоманітність підходів до класифікації політичних партій. Внутрішні та зовнішні функції політичних партій у суспільстві. Вплив політичних партій на формування правлячої еліти, підбір та розстановка управлінських кадрів, їх участь у процесі прийняття політичних рішень і контроль за виконанням. Поняття і типи партійних систем.

Викладаючи **друге питання, розкрийте** чинники, що зумовлюють утворення партійних систем. Типології партійних систем. Однопар-

тійні, двопартійні та багатопартійні системи: чутливість до соціальних запитів і потреб населення, можливості, недоліки.

Література [6–16]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Типології партійних систем.
2. Однопартійні, двопартійні та багатопартійні партійні системи: загальна характеристика, недоліки.
3. Сутність та роль виборів.
4. Суспільне та особистісне значення виборів.
5. Критерії оцінювання рівня демократичності виборів.
6. Процедури голосування в зарубіжних країнах.
7. Загальні конституційні вимоги щодо виборів.
8. Проголошення (призначення) виборів.
9. Роль типу виборчого бюлетеня та типу голосування у виборчій системі.
10. Поняття виборчої системи.
11. Типи виборчих систем: мажоритарна, пропорційна, змішана.
12. Загальна характеристика мажоритарної виборчої системи.
13. Переваги та недоліки мажоритарної системи.
14. Пропорційна виборча система, її головні особливості.
15. Типи пропорційної системи.
16. Позитивні характеристики та недоліки пропорційної системи.
17. Загальна характеристика змішаної виборчої системи.
18. Основні форми територіальних поділів.
19. Типи політичних систем у посткомуністичних країнах.
20. Політичні системи у суспільствах перехідного типу.
21. Види та роль політичних інститутів.
22. Понаднаціональні інститути: поняття, порядок формування.
23. Верства як ключова категорія соціальної структури суспільства.
24. Значення територіального поділу у політичному житті держав.
25. Посада голови держави як вищого державного інституту.
26. Головні повноваження монарха.
27. Сильні та слабкі сторони монархічної форми правління.
28. Інститут глави держави та його різновиди.
29. Поняття та походження терміна “президент”.
30. Реалізація повноважень глави держави.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Значення вивчення навчального курсу “Політичні інститути зарубіжних країн”.
2. Політична система суспільства: поняття і структура.
3. Сучасні концепції політичної системи суспільства.
4. Функції політичних систем суспільства.
5. Сутність системного аналізу.
6. Місце політичної влади в політичній системі суспільства.
7. Поняття та значення типологізації політичних систем.
8. Сучасні типи політичних систем.
9. Умови функціонування політичних інститутів за різних типів політичних систем.
10. Основні чинники стабільності політичних систем.
11. Типи політичних систем у посткомуністичних країнах.
12. Політичні системи у суспільствах перехідного типу.
13. Сутність інституційного аспекту політичної системи суспільства.
14. Поняття політичного інституту.
15. Види та роль політичних інститутів.
16. Наднаціональні інститути: поняття, порядок формування.
17. Підстави поділу суспільств на групи.
18. Верства як ключова категорія соціальної структури суспільства.
19. Категорія соціополітичного поділу як базове поняття у політичному дослідженні.
20. Головні індикатори виникнення соціополітичних поділів.
21. Основні стадії соціально-політичного поділу.
22. Роль політичних партій в остаточному формуванні соціополітичного поділу.
23. Поняття етнічної або етнолінгвістичної групи.
24. Основні підходи до визначення рівня етнічної гомогенності.
25. Національна ідентифікація в зарубіжних країнах.
26. Види міграції.
27. Церква та суспільство.
28. Поняття території держави, її політичний характер.
29. Основні форми територіальних поділів.
30. Значення територіального поділу у політичному житті держав.
31. Посада голови держави як вищого державного інституту.

32. Головні повноваження монарха.
33. Сильні та слабкі сторони монархічної форми правління.
34. Інститут глави держави та його різновиди.
35. Поняття та походження терміна “президент”.
36. Реалізація повноважень глави держави.
37. Особлива процедура обрання президента.
38. Функції президента як глави держави.
39. Право законодавчої ініціативи президента.
40. Надзвичайні повноваження президента та право вето.
41. Умови дострокової відставки президента.
42. Взаємовідносини президента та уряду.
43. Повноваження глави держави щодо діяльності парламенту.
44. Участь президента у законодавчому процесі.
45. Загальна характеристика та походження терміна “парламент”.
46. Порядок формування одно- та двопалатних парламентів.
47. Правила депутатського імунітету та індемнітету.
48. Компетенції глав парламенту.
49. Порядок формування та компетенція постійних, тимчасових і об'єднаних комісій парламенту.
50. Особливість верхніх палат парламенту.
51. Функції парламентів.
52. Роль і порядок діяльності парламентської опозиції.
53. Типологія урядів.
54. Статус глави уряду в зарубіжних країнах.
55. Процес обрання або призначення на посаду прем'єр-міністра.
56. Роль партійної та виборчої системи під час обрання глави уряду.
57. Посада прем'єр-міністра у коаліційному та однопартійному уряді.
58. Відповідальність прем'єр-міністра за загальну політику уряду.
59. Доктрина урядового кабінету.
60. Визначення терміна “кабінет”.
61. Принцип колективної відповідальності та солідарності в діяльності кабінету.
62. Загальна характеристика однопартійних кабінетів більшості.
63. Однопартійні уряди меншості.
64. Чинники, що зумовлюють існування урядів меншості.
65. Роль парламентських комісій у діяльності уряду.

66. Роль глави держави і прем'єр-міністра в процесі формування урядів.
67. Поняття та порядок формування коаліційних урядів меншості.
68. Коаліційний уряд: порядок та особливості формування.
69. Модель “мінімально-переможної коаліції”: порядок та умови формування.
70. Порядок формування коаліції на основі ідеологічної близькості.
71. Сутність “мінімально переможної коаліції”.
72. Статії процесу урядового формування.
73. Роль центристської партії у формуванні коаліційного уряду.
74. Недоліки моделі ідеологічних коаліцій.
75. Причини (мотивація) формування коаліційних урядів меншості.
76. Принцип пропорційності та переговорний процес при формуванні коаліційних урядів.
77. Порядок затвердження коаліційного уряду у парламенті.
78. Основні підходи до класифікації моделей коаліційної політики.
79. Головні чинники впливу на формування коаліційного уряду.
80. Базові моделі переговорного процесу.
81. Основні індикатори ефективності діяльності уряду.
82. Порядок обчислення індексу урядової стабільності.
83. Зовнішні чинники, що впливають на тривалість коаліційного кабінету.
84. Партія як політичний інститут.
85. Виникнення та еволюція політичних партій.
86. Класичні теорії політичних партій і партійних систем.
87. Сутність і місце політичних партій у політичних системах сучасності.
88. Багатоманітність підходів до класифікації політичних партій.
89. Внутрішні та зовнішні функції політичних партій у суспільстві.
90. Чинники, що зумовлюють утворення партійних систем.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Конституція України. — К., 1996.
2. Кодекси України.
3. Закони України.
4. Анохин М. Г. Политические системы: Адаптация. Динамика. Устойчивость (Теоретико-прикладной анализ). — М.: Информат, 1996.
5. Білоус А. Політико-правові системи: світ і Україна. — К.: МАУП, 1997.
6. Георгіца А. З. Сучасний парламентаризм: проблеми теорії та практики / Чернів. держ. ун-т ім. Ю. Федьковича. — Чернівці: Рута, 1998.
7. Основи політичної науки: Курс лекцій / За ред. Б. Кухти. — Львів: Кальварія, 1998. — Ч. 3: Політична свідомість і культура / Б. Кухта А. Романюк, Л. Старецька та ін.
8. Даль Р. А. Введение в теорию демократов. — М.: Наука и СПб.: Квадрат, 1992.
9. Дюверже М. Политические партии. — М.: Академ. проект, 2000.
10. Кречмер Г. Фракції: Партії в парламенті. — К.: Заповіт, 1999.
11. Рабинович П. М. Основи загальної теорії права та держави. — К., 1994.
12. Шаповал В. Зарубіжний парламентаризм. — К.: Основи, 1993.
13. Шведа Ю. Теорія політичних партій та партійних систем. — Львів: ЦПД, 2002.
14. Абетка української політики. Довідник / М. Томенко (кер. авт. кол.). — К.: Смолоскип, 1998.
15. Алмонд Г., Пауэлл Дж., Стром К., Далтон Р. Сравнительная политология сегодня: Мировой обзор: Учеб. пособие / Сокр. пер. с англ. А. С. Богдановского, Л. А. Галкиной; Под ред. М. В. Ильина, А. Ю. Мельвиля. — М.: Аспект Пресс, 2002.

Додаткова

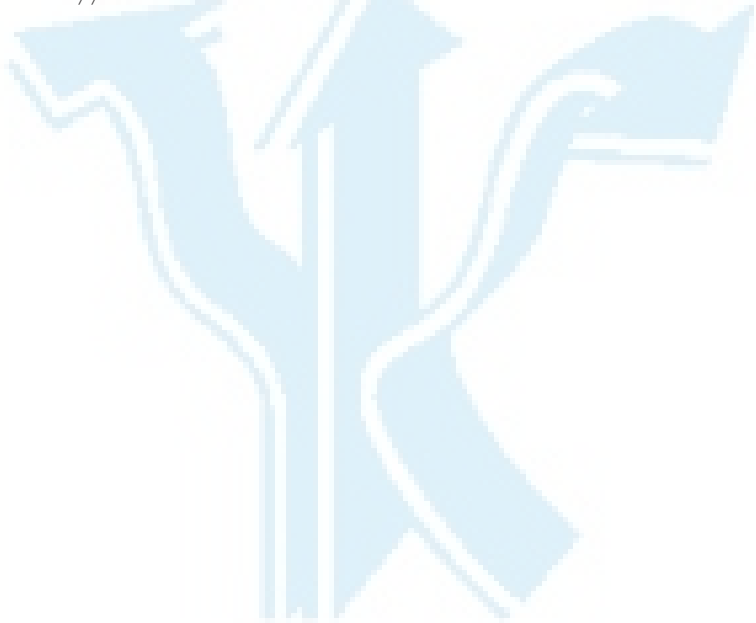
16. Ачкасов В. А. Сравнительная политология: Курс лекций. — СПб.: Социол. о-во им. М. М. Ковалевского, 2002.
17. Білоус А. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посіб. — К.: Асоц. молодих укр. політологів і політиків, 2000.

18. *Бовин А.* Политика // Филос. энциклопед. словарь. — М.: Изд-во “Сов. энциклопедия”, 1983.
19. *Большой юридический словарь* / Под ред. А. Я. Сухарева, В. Е. Крутских. — 2-е изд., переаб. и доп. — М.: ИНФРА М, 2000.
20. *Бусыгина И.* Настоящее и будущее “Европы регионов” (проблемы европейского регионализма) // Мировая экономика и междунар. отношения. — 1993. — № 9.
21. *Голосов Г. В.* Сравнительная политология: Учебник. — Новосибирск, 1995.
22. *Грин Д. П., Шапиро И.* Объяснение политики с позиции теории рационального выбора: почему так мало удалось узнать? // Современ. сравнит. политология: Хрестоматия. — М., 1997.
23. *Давимука С, Колодій А., Куржелок Ю., Харченко В.* Політичні режими сучасності та перехід до демократії. — Львів, 1999.
24. *Даль Р.* Демократия и ее критики. — М.: РОССПЭН, 2003.
25. *Демократия в Западной Европе XX века* / Отв. ред. М. М. Наринский. — М.: ИВИ РАН, 1996.
26. *Доган М., Пеласси Д.* Сравнительная политическая социология: Пер. с англ. — Соц.-полит. журн. — 1994. — № 3.
27. *Енциклопедія політичної думки: Дух і Літера.* — К., 2000.
28. *Європейська соціал-демократія: Трансформація у прогресі* / Ред.: Р. Куперус, Й. Кендел. — К.: Основи, 2001.
29. *Зіллер Ж.* Політико-адміністративні системи країн ЄС. — К.: Основи, 1996.
30. *Ильин И. В.* Очерки хронополитической теории. — М., 1995.
31. *Ильин М. В.* Сравнительная политология: научная компаративистика в системе политического знания // Полис. — 2001. — № 4.
32. *Ильин М. В.* Основные методологические проблемы сравнительной политологии // Полис. — 2001. — № 6.
33. *Институт президентства у світі. Хто є хто* // Упор.: А. Романюк, Л. Скочиляс, Ю. Шведа. — Львів: ЦПД, 1999; *Романюк А.* Західна Європа: Політ. довідник. — Львів: ЦПД, 1999.
34. *Колодій А. Ф.* На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в Україні: Монографія. — Львів, 2002.
35. *Конституции государств Европейского Союза* / Под общ. ред. и со вступ. ст. Л. А. Окунькова. — М.: ИНФРА М-НОРМА, 1997.
36. *Куоккли Дж.* Двухпалатность и разделение властей в современных государствах // Полис. — 1997. — № 3.

37. *Ларсен Ст. У.* Моделирование Европы в логике Роккана // Полис. — 1995. — № 1.
38. *Ленін В. І.* Великий почин // Повне зібрання творів. — Т. 39.: Пер. з 5-го рос. вид. — К. Політвидав України, 1973.
39. *Лейпхарт А.* Конституционные альтернативы для новых демократий // Полит. исслед. — 1995. — № 10.
40. *Лейпхарт А.* Демократия в многосоставных обществах: Сравнительное исследование. — М.: Аспект Пресс, 1997.
41. *Лисенко В. И.* Выборы и представительные органы в новой Европе: Политологический опыт и тенденции 80–90-х годов. — М.: Наука, 1994.
42. *Основи політичної науки: Курс лекцій / За ред. Б. Кухти.* — Львів: Кальварія, 1997.
43. *Патнам, Роберт Д. та ін.* Творення демократії: Традиції громадської активності в сучасній Італії / Р. Д. Патнам, Р. Леонарді, Р. Й. Нанетті; Пер. з англ. В. Ющенко. — К.: Основи, 2001.
44. *Политические партии в условиях демократий: Роль и функции партий в политической системе Федеративной Республики Германия / Й. Тезинг и В. Хофмайстер.* — М., 1995.
45. *Политические системы стран Западной Европы: Институт Президента Итальянской Республики / И. Бокщанин, С. Губерский.* — К.: Знание, 2000.
46. *Порівняльний аналіз політичних структур Австрії та України: Доп. і реф. двостороннього політол. симп. у приміщенні австр. посольства в Києві. 16–18 листоп. 1995 р. / Е. Гофер та Ф. Рудич.* — Львів, 1996.
47. *Порівняльне правознавство. Порівняльна політологія: Систематичний бібліографічний показчик / О. В. Кресін (керівник авт. колективу), І. О. Кресіна, О. В. Батанов, О. Л. Бігич та ін.; За ред. О. В. Кресіна, І. О. Кресіної.* — К.: Ін-т держ. і права ім. В. М. Коরেцького НАН України, 2002.
48. *Пшеворский А.* Демократия и рынок: Политические и экономические реформы в Восточной Европе и Латинской Америке: Пер. с англ.; Под ред. В. А. Бажанова. — М.: РОССПЭН, 2000.
49. *Рациональный выбор в политике и управлении / Под ред. Л. В. Сморгунова.* — СПб., 1998.

50. *Регіональна політика в країнах Європи: Уроки для України: Схід-Захід* / Ред. С. Максименко. — К.: Логос, 2000.
51. *Романюк А. Політична могутність // Основи політології. — Ч. 2 / За ред. Б. Кухти. — Львів: Кальварія, 1997.*
52. *Роуз Р. Политическая система Англии: Сравнительная политология сегодня / Г. Алмонд, Дж. Пауэлл, К. Стром, Р. Далтон. — М., 2002.*
53. *Рябов С. Г. Політологічна теорія держави. — К., 1996.*
54. *Салмин А. М. Современная демократия: Очерки становления. — 2-е изд., доп. и исправ. — М. 1997.*
55. *Сарторі Дж. Порівняльна конституційна інженерія: Дослідження структур, мотивів і результатів: Пер. з 2-го англ. вид. — К.: АртЕк, 2001.*
56. *Сморгунов Л. В. Современная сравнительная политология: Учебник. — М.: РОССПЭН, 2002.*
57. *Современная сравнительная политология: Хрестоматия. — М., 1997.*
58. *Сравнительное государственное управление: Теория, реформы, эффективность / Под ред. Л. В. Сморгунова. — СПб., 2000.*
59. *Таагенера Р, Шугарт М. С. Описание избирательных систем // Современная сравнительная политология: Хрестоматия. — М., 1997.*
60. *Тойнбі А. Дж. Дослідження історії. — Т. 1. / Пер. з англ. В. Шовкуна. — К.: Основи, 1995;*
61. *Тойнбі А. Дж.: Дослідження історії. — Т.2. / Пер. з англ. В. Митрофанова, П. Тарашука. — К.: Основи, 1995.*
62. *Улманд А. Сравнительный анализ новых крайних правых групп на Западе (По поводу книги М. Микинберга) // Полис. — 2001. — № 3.*
63. *Участь громадян у політиці: західні концепції 1960–90-х років: Навч. посіб. / В. П. Скоблик. — Ужгород: Мистецька лінія, 1999.*
64. *Хантингтон С. Столкновение цивилизаций / Пер. с англ. Т. Велимеева, Ю. Новикова. — М., 2003.*
65. *Хто є хто в європейській та американській політичній науці: Малий політологічний словник. — Вид. 2-е, перероб. і доп. / Б. Кухта, А. Романюк, М. Поліщук; За ред. Б. Кухти. — Львів: Кальварія, 1997.*
66. *Чебеліс Дж. В захисту теорії раціонального вибору // Современная сравнительная политология: Хрестоматия. — М., 1997. — С. 52–83.*
67. *Церква і соціальні проблеми. Енцикліка “Сотий рік”. — Львів, 1993.*

68. *Чилкот Р. Х.* Теории сравнительной политологии: В поисках парадигмы: Пер. с англ. — М.: ИНФРА М, 2001.
69. *Шаповал В.* Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз. — К., 1995.
70. *Шаповал В. М.* Державний лад країн світу. — К., 1999.
71. *Шмачкова Т. В.* Теории коалиции и становление русской многопартийности: Методики рационализации политического процесса // Полис. — 1996. — № 5.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Політичні інститути зарубіжних країн”	6
Зміст дисципліни “Політичні інститути зарубіжних країн”	8
Теми контрольних робіт	12
Питання для самоконтролю.....	13
Список літератури.....	16

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *О. А. Варваріна*

Зам. № ВКЦ-4258

Формат 60 84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Наклад 30 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*